

600 ONNS LIGIA GRISCHA

sut igl
ISCHI
2024
600 onns Ligia Grischa

IL PROJECT

MOTIVAZIUN

Dapi varga 600 onns stat agl ur dil curtin d'honor sper la caplutta da Sontga Onna a Trun in ischi. Quel savess raquintar bein enqual historia, sco quella dalla Ligia Grischa. Igl onn 1424 han ins confirmau, approfondau ed amplificau la Ligia Sura – che las vischnauncas dallas valladas dil Rein Anterior e dil Rein Posterior havevan fundau enzacons onns avon a Glion – cun ulteriuras vischnauncas e renumnau ella Ligia Grischa. Quei ei succediu a Trun sut igl ischi. L'alleanza ha garantiu la segirtad sin las vias ed aschia possibilitau il

traffich e commerci liber. Ils acturs han engirau: «schi ditg che stattan cuolms e vals» ed han firmau cun quels plaids lur empermischun da procurar per segirtad e defensiu vicendeivla sco era da segirar dretgs e possess.

Il num Ligia Grischa deriva probablamein dil ponn grisch ch'ins duvrava pli baul per producir la vestgadira digl um cumin. Pli tard ei igl entir cantun vegnius numnaus suenter quel – il cantun Grischun.

Trun entuorn 1865

Igl onn vegnent 2024 eis ei 600 onns dapi l'engirament dalla Ligia Grischa sut igl ischi. A Trun vulan ins festivar quei giubileum a moda speciala. Per quei intent ha la vischnaunca fundau la stad 2020 ina grupp da lavur ed incumbensau quella cun las lavurs preparatorias per igl onn da commemoraziun.

Il giubileum vegn festivaus sut il tetel «Sut igl Ischi 2024» e quei duront igl entir onn 2024. Treis occurrenzas pli grondas fuorman ils

puncts culminonts. Plinavon ein contribuziuns d'ulteriuras organisaziuns culturalas e d'altres uniuns planisadas. Per il mument ei quei la Societad da musica Trun, il Museum Sursilvan Cuort Ligia Grischa ed ulteriurs museums en Surselva. Ensemen vegnan els a procurar per in onn da giubileum plein variaziun. Las lavurs da preparaziun e las singulas occurrenzas vegnan documentadas cun films che procuran per regurdientschas durablas dallas festivitads.

STRATEGIA / STRUCTURAS

Treis occurrenzas fuorman il coc dallas festivitads el rom digl onn da giubileum «Sut igl Ischi 2024»:

- ina retscha da concerts dil Chor viril Ligia Grischa
- ina producziun da concerts e films sut il tetel «Detgas e fatg(a)s d'ina perdetga metta»
- ina producziun da teater sut tschiel aviert cun il tetel «Ligia 2.0»

Igl organ organisatori surordinau e la direcziun dil project sorprendan damondas operativas communablas e creeschan sinergias per las singulas occurrenzas. Ultra dallas occurrenzas numnadas survat ch'eiin suttamessas directamein all'organisaziun dil giubileum eiin ulteriuras contribuziuns planisadas. Aschia fa per exempel il museum Cuort Ligia Grischa cun diversas purschidas part dil giubileum ed era la fiasta da cant districtuala 2024 vegn organisada el rom da «Sut igl Ischi 2024».

ACTURAS ED ACTURS PARTICIPAI AL PROJECT

L'organisaziun dil project «Sut igl Ischi 2024» secumpona dil gremi suprem cun la direcziun dil project, igl organ consultativ, menadras e menaders da project e responsablas e

responsabels suttamess a quels per las singulas occurrenzas. Per las structuradas da direcziun dil project havein nus saviu gudignar persunas cumpetentas e versadas.

GREMI SUPREM		
Direcziun dil project	Gremi operativ consultativ	Menadras e menaders da project
Suprastonza communal Trun Cussegliaer naziunal Martin Candinas	Menadras e menaders da project e responsablas e responsabels per las singulas occurrenzas	Dumeni Tomaschett Sandra Gautschi Cajacob Projects GmbH

OCCURRENZAS		
La Ligia Grischa sin viadi historic	Detgas e fatg(a)s d'ina perdetga metta	Teater sut tschiel aviert «Ligia 2.0»
Giusep Giuanin Decurtins	Clau Scherrer	Esther Berther
Christoph Cajöri Adolf Collenberg Chor viril Ligia Grischa	Gieri Venzin Lorenz Dangel Chor cecilian Trun Cantus Firmus Chor d'affons	Michel Decurtins Mario Pacchioli René Schnoz Uniun da teater Trun

DEPARTAMENTS			
Finanzas	Marketing / PR	Infrastructura	Administraziun
Sandra Gautschi	Erica Cavegn-Pfister Beat Manetsch Cajacob Projects GmbH	Dumeni Tomaschett	Sandra Gautschi

OCCURRENZAS

OCCURRENZA 1:

La Ligia Grischa sin viadi historic

Dapi prest 175 onns ei il Chor viril Ligia Grischa in ambassadur fetg remarcu e stimau dalla cultura da cant romontscha el Grischun e lunsch sur ils cunfins cantunals ora. Ils fundaturs dil chor han tscharniu in num da gronda muntada historica. Per il giubileum «Sut igl Ischi 2024» ei il chor secapescha dalla partida.

Ensemen cun il historicher Adolf Collenberg, in quartet instrumental ed in percussiunist semettan ils 80 cantadurs sin ina turnea da concerts: a Trun, Glion, Domat e Mesocco – quater loghens da gronda muntada historica – presentan els in program da concert cun canzuns e cuortas contribuziuns historicas

davart la Ligia Grischa. Senza il giavisch da libertad e pasch havess ei buca dau igl engirament «a Trun sut igl ischi». La ligia ei stada mo igl εμπrem pass en direcziun dall'indipendenza. Igl ei spert semussau – e quei ei tochen oz buca semidau – ch'ins sa mantener la libertad mo cun agid d'ina alianza pli gronda.

Els loghens ed ellas regions impurtontas per la fundaziun dalla Ligia Grischa san ils quater concerts scaffir spazis per sentupadas cun la populaziun locala. Il medem mument duein ils concerts possibilitar da s'occupar cun il spert da lezzas uras, il giavisch dad esser independents.

Urari dallas presentaziuns

2024											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Acturas ed acturs principals

Responsabel	Acturas ed acturs
Giusep Giuanin Decurtins	Clau Scherrer Christoph Cajöri (coordinaziun) Adolf Collenberg (historicher) Chor viril Ligia Grischa societads da musica e chors locals

OCCURRENZA 2:

Film e concert «Detgas e fatg(a)s d'ina perdetga metta»

La historia digl ischi a Trun va sco fil tgietschen tras il film ed il concert «Detgas e fatg(a)s d'ina perdetga metta». D'ina vart vegn raquintau la historia dalla plonta sco tala naven da sia entschatta tochen oz a maun da fatgs historics. La historia muossa tgei ch'igl ischi ha viu ed udiu ils davos 600 onns ed en tgei contuorn ch'el ei carschius resp. sut tgei cundiziuns politicas, socialas e culturalas. Da l'autra vart vegn raquintada la historia digl ischi da Trun sco perdetga principala dalla Ligia Grischa. La historia sebase sin detgas, poesias e canzuns ed entscheiva – per propi – cun l'emprema fiasta centenara dalla ligia che pader Placi a Spescha ha organisau 1824 e culminescha cun la gronda fiasta centenara da 1924.

Affons, chors, solistas e solists ed orchesters contan e sunan la musica accumpignada da maletgs, films cuorts e fatgs historics.

Ei vegn sunau ovras musicalas ch'ei resultadas en occasiun dallas differentas manifestaziuns sut igl ischi. La musica cumpren schibein citats dallas festivitads da 1824 e 1924, per exempel dil giug festiv «Trunser Festspiel» da Duri Sialm, sco era ovras contemporanas dils interprets Alexi e Marcus ni Pascal Gamboni. Il cumponist da film Lorenz Dangel da Berlin scriva plinavon nova musica che cumbinescha ils differents stils musicals.

«Detgas e fatg(a)s d'ina perdetga metta» davart igl ischi legendar ei in'ovra voluminusa cun films, musica e maletgs. L'occurrenza sedrezza ad in public interessaus per la historia digl ischi a Trun, mo era als amatars da fuormas dalla raquintaziun historica nunconvenzionala.

Urari dallas presentaziuns

2024											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Acturas ed acturs principals

Responsabel	Acturas ed acturs
Clau Scherrer (direcziun musicala)	Lorenz Dangel (cumposiziun) Gieri Venzin (cudisch e reschia da film) Chor cecilian Trun cantus firmus surselva scola da cant surselva filharmonica da combra Grischun

OCCURRENZA 3: Teater sut tschiel aviert «Ligia 2.0»

La Ligia Grischa ha oz 600 onns. Allianzas da tuttas fuormas ein oz pli actualas che zacu. Senza alianzas da tiaras, senza la collaboraziun da vischnaucas fuss bia buca pusseivel. Il teater sut tschiel aviert «Ligia 2.0» vul tematisar quels aspects: Tgei piarda ina vischnaunca, sch'ella dat si sia identitad e siu spért ni sch'ella vegn dirigida d'ordvart? Tgi sa oz aunc mobilisar forzas per defender l'autonomia, il plascher e la luschezia, per l'appartenenza ad ina cuminonza che decida libramein?

Trun ha ina liunga tradiziun da teater. El vargau han ins savens dau classichers litterars. Cun il toc teater sut tschiel aviert «Ligia 2.0» risguardan ins quella tradiziun, mo il medem mument fan ins era in pass egl avegnir. Il toc ei vegnius screts explicitamein per Trun ed igl onn da giubileum e considerescha las atgnadads dalla vischnaunca e dalla regiun. Igl

autur muossa ina variaziun da present e futur. Eis ei uras per ina nova ligia?

Il toc da teater gioga el temps dad oz, selai denton era inspirar da fatgs historics dalla veglia Ligia Grischa. El ei il medem mument capeivels, frestgs, humoristics e divertents. Ina historia cun in artg che unescha text e musica. Il toc amiez Trun duei incantar schibein il public giuven sco era pli vegl.

Igl autor dil toc ei Michel Decurtins ch'ei sez carschius si a Trun. El capescha da metter en scena temas actuals. La musica che Mario Pacchioli ha cumponiu aposta per il toc lai daventar la presentaziun in'unitad homogena. Per la reschia ei René Schnoz responsabels. El ha gronda experientscha cun inscenaziuns da representaziuns da teater sut tschiel aviert e cun la lavur cun laics.

« Quei dat zatgei geil!
 Speranza, forsa, na segir, also
 mirar... bein bein – cun Trun
 vegni bien! »
 (Michel Decurtins, autor dil toc)

« Co tuna Trun sut igl ischi
 ozildi? ... Ina biala sfida »
 (Mario Pacchioli,
 cumponist e musicist)

«Per mei eisi segir ina sfida da realisar in teater
 modern, actual e divertent e quei cun haver in
 sacados d'ina Ligia Grischa si dies »
 (René Schnoz, reschissur)

Urari dallas presentaziuns

2024											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Acturas ed acturs principals

Responsabla	Acturas ed acturs
Esther Berther	Michel Decurtins (atur) Mario Pacchioli (musica) René Schnoz (reschia) Uniun da teater Trun

SPECIAL:

Regurdientschas che restan

Enstagl d'ina publicaziun commemorativa vegn realisau in film che accumpogna e documentescha tut las occurrenz en connex cun igl onn da giubileum 2024. Il film dat envesta da quei che capeta sin, mo era davos la tribuna. Ina ni era pliras persunas vegnan accumpignadas duront in temps pli liung e muossan muments divertents, denton era difficultus. Il film duei daventar ina cumprova historica da «Sut igl Ischi 2024». Il medem

mument duei el mussar l'energia dalla vischnaunca da Trun e documentar la lavur voluntara ed igl engaschi en in pign vitg. Il film duei esser in document historic ed ina carta da viseta per Trun. Il material filmic rimnaus duront ils treis onns vegn duvraus igl onn da giubileum per exempel ellas reits socialas. El duei denton era survir a generaziuns futuras sco material illustrativ.

FINANZAS

Expensas «Sut igl Ischi 2024 »	
Posiziun	Preventiv CHF
GENERAL	
Markeitng/PR	60'000
Documentaziun/film, realisaziun fiasta	25'000
Act festiv/realisaziun d'in project	40'000
Cuosts gruppas da lavur, cumissiun	45'000
Reserva	42'000
LIGIA GRISCHA SIN VIADI HISTORIC	
Interprets	40'000
Musicalias/SUISA	6'200
Marketing	3'500
Infrastructura	11'800
DETGA(S) E FATGA(S) D'INA PERDETGA METTA	
Orchester	80'000
Cumposiziun	35'000
Cuost da producziun (scriver notas eav.)	15'000
Film per svilup	5'000
Film	20'000
Solists (4 gaschas incl. spesas)	20'000
Gaschas (Chor cecilian Trun, cantuns firmus)	8'000
Project d'affons	13'000
Direcziun musicala	15'000
Pernottaziuns	8'000
Podesteria, construcziun da tribunas e tecnica da tribunas	2'000
Infrastructura localitads (vischnaunca)	10'000
Administraziun e lavur da project (vischnaunca)	10'000

TEATER SUT TSCHIEL AVIERT «LIGIA 2.0»	
Aotur, cumponist, reschissur	47'000
Infrastructura	177'000
Persunal, uniun da teater	88'000
Costums, requisits	16'000
Catering	22'000
Administraziun	10'000
TOTAL EXPENSAS	874'500

Entradas «Sut igl Ischi 2024 »	
Posiziun	Preventiv CHF
Ligia Grischa sin viadi historic (entradas)	20'000
Detga(s) e fatga(s) d'ina perdetga metta (entradas)	44'000
Teater sut tschiel aviert «Ligia 2.0» (entradas)	104'000
Gastronomia	5'000
Sponsoring, Cantun, instituziuns	200'000
TOTAL ENTRADAS	373'000

In engraziament special va alla vischnaunca da Trun e ses gremis politics, en emprema lingua denton allas habitontas ed als habitonts che han mussau gronda beinvulientscha per la

fiasta da giubileum «Sut igl Ischi 2024» e che han concediu in budget da varga frs 800'000.–.

COLLABORAZIUN

Il giubileum da 600 onns ha ina gronda muntada per la vischnaunca da Trun, denton era per l'entira regiun dalla Ligia Grischa. L'undrientscha festiva da quella alianza duei haver effect sur il cunfin communal ora sin la regiun ed igl entir Grischun. Aschia dattan las occurrenzas duront igl onn da giubileum ina buna ed interessanta plattaforma per partenarias e partenaris sco il maun public,

fundaziuns, organisaziuns e sponsurs privats. Cun separticipar finanzialmein allas expensas planisadas daventeis era Vus ina part da quei spitachel historic ed haveis la pusseivladad da sepresentar a moda raschuneivla. Cun la pusseivladad da colaborar porscha «Sut igl Ischi 2024» la caschun da seprofitar vicendeivlamein.

FACIT

Cun il project descret «Sut igl Ischi 2024» vul la vischnaunca da Trun tener quen commensuradamein dalla gronda impurtonza historica dil giubileum da 600 onns Ligia Grischa. Il program cun differentas occurrenzas duei plidentar in public da tut las gruppas d'interess e da vegliadetgna. Nus

vulein porscher a tut las personas participadas alla fiasta – visitadras e visitaders dallas differentas occurrenzas, acturas ed acturs, cantaduras e cantadurs e musicistas e musicists sin tribuna, denton era gidontras e gidonters davos las culissas – ina regurdientscha che resta.

Contact:

Vischnaunca Trun
Sut igl Ischi 2024
Caum postal 9
7166 Trun

Tel. 081 920 20 43
contact@ligia-grischa2024.ch
www.ischi2024.ch